

Cím 1053 Budapest, Fejér György utca 10. I. emelet 3. a.
Telefon 061 354-1073
Fax 061 302-0194
E-mail info@esoember.hu
Honlap www.aosz.hu
Adószám 19025915-1-41

Iktatószám: KI-259/2020
Budapest, 2020. szeptember 10.

Dr. Dánielisz Ágnes
főosztályvezető
Nemzeti Népegészségügyi Központ
Járványügyi és Infekciókontroll Főosztály
1097 Budapest, Albert Flórián út 2-6.
jarvany.titkarsag@nnk.gov.hu

Tárgy: maszkviselés az autizmussal élő személyek esetében

Tisztelt Főosztályvezető Asszony!

Köszönettel vettük, hogy elővették a korábbi időszakban továbbított megkeresésünket!

Az autista gyermekek és felnőttek populációjának jellemzői:

Az autizmus spektrumzavar az idegrendszer károsodásából fakadó, a fejlődés egészét átható zavar, mely a kommunikáció minőségi eltérése, a szociális viselkedés, a rugalmas viselkedésszervezés és érzékelési zavarok tüneteinek kombinációjával jelenik meg. A tünetek megjelenése és súlyossága változatos, ép intellektus mellett és intellektuális képességszavar mellett egyaránt megjelenhet bármilyen tünet együttesel.

Ebből fakadóan az autista gyermekek, felnőttek állapota és képessége bármilyen súlyosságú lehet, előfordulhat viszonylag önálló életvitel, és előfordulhat súlyos állapot egyaránt.

Megjelenhetnek az autista személyek

- a többségi intézményekben (óvoda, iskola, szociális ellátás, stb.), vagy speciális intézményekben. Az autizmusból fakadó támogatási szükséglet nagyon speciális, ezért a populáció nagyon kis része él állami gondoskodás keretében nyújtott szociális szolgáltatásban (vagyis intézményes ellátásban),
- szinte a teljes populáció tekintetében jellemzően a családok, családtagok nyújtanak intenzív támogatást, felügyeletet minden életkorban, ezért a család egészét érinti az autizmus jelenléte. Ma Magyarországon kb. 100 000 család életét befolyásolja az autizmus.

Az autizmusban érintett családokra jellemző, hogy 1 családtag minden esetben az autista gyermeket, vagy felnőttét támogatja, kiesik a munkaerőpiacról, gyakorlatilag minden időszakban együtt vannak. Az ép családokhoz viszonyítva az autista személyhez igen ritkán találnak más támogató személyt az autizmus tüneteiből fakadó sajátosságok miatt, gyakori a társadalmi kirekesztődés, marginalizáció,

rejtőzködés is. Így elmondható, hogy a maszkviselés és távolságtartás szabályainak mérlegelésekor az alábbi szempontokat kell általánosságban átgondolni:

- Az autista gyermek, vagy felnőtt szoros, vagy közvetlen fizikai segítséssel tud közösségben, közösségi létben lenni, vagyis az utazás, bevásárlás, iskolai, vagy bármilyen más közösségi helyzetben nem tartható a távolság.
- Az autista személy megértésétől, kommunikációs képességétől, szenzoros érzékenységétől, intellektusától, rugalmasságától függően az esetek nagyobb részében nem tudja a maszkot viselni.
- Ha az autista személy a napi életvitelében az idő nagy részében a támogató családtaggal együtt van, akkor a támogató családtag nem tudja nélküle az alapvető szükségleteket és mindennapi teendőket ellátni, ha a szabályok betartására a családtag nem képes, mert magával kell vinnie a boltba, közlekedési eszközre.
- Ha az autista személy tanköteles, vagy szociális szolgáltatást vesz igénybe, vagy egészségügyi ellátásra szorul, akkor nem tud kivonódni a tömegközlekedési helyzetekből.
- Előfordulhat, hogy az autista személynek vannak kedvelt tevékenységei (pl. vonatozás), amihez a rugalmatlan viselkedésszervezés miatt kényszeresen ragaszkodik, akkor nem biztos, hogy családtagja el tudja érni, hogy a veszélyhelyzetben ezt a tevékenységet ne végezzék.
- Gyakoriak a társuló betegségek (pl. epilepszia, légúti zavarok, szorongás, pánik), amelyeket a maszkviselés, vagy az új szabályokból fakadóan a biztonságot jelentő kiszámítható támogató személyek viselkedésének megváltozása súlyosbít, vagy egyszerűen lehetetlenné tesz.
- A rugalmatlanság és szorongás, valamint a szociális szabályok meg nem értése miatt gyakran a támogatást nyújtó személyeken sem tűri meg a maszkot az autista személy.

A szövetségünkhöz érkezett konkrét jelzések, panaszok, segítség-kérések alapján úgy látjuk, hogy a következő jellemző élethelyzetekben okoz problémát, ha az autizmussal élő személy nem képes maszkot viselni, kísérelőjén sem tűri azt el, illetve nem lehetséges a szociális távolság megtartása:

- Bevásárlás, boltok, gyógyszertárak: a családokat, de különösen az egyszülős családokat szinte lehetetlen helyzetbe hozza, hogy az autizmussal élő gyermek, családtag nem léphet be maszk nélkül ezekre a helyekre. A felügyeletüket külön meg kellene oldani, amíg a szülő bevásárol, ami lehetetlen, még a nem járványos időszakban is. Ahol kialakult egy rutin, hogy a gyermek a szülővel együtt megy vásárolni, megtanulta a szabályokat, most képtelen az új helyzethez alkalmazkodni, nem érti, hogy egyszeriben miért van kizárva. További gondot okoz a körülmény, hogy több érintett gyermek nem tud beszélni, nem képes elmondani, hogy mit szeretne megkapni, megvásárolni, ezért ők azt a módszert alakították ki, hogy az illető a boltban odamegy a polchoz és rámutat arra, amit szeretne. Az ilyen rutinok kialakítása a kívülállóknak, nem érintettek számára elképzelhetetlen sok munkával jár, és most elképzelhetetlen mennyiségű frusztrációt okoz, hogy a megtanult viselkedések nem működhetnek.
- Utazás: a nyári programok idején is jelentkezett a gond, de az oktatás elindulásával ez lett a legjellemzőbb problémás terület, mert az autizmussal élő gyermekek a legkritikább esetben tudnak a hozzájuk legközelebb eső, akár gyalogosan is megközelíthető iskolákba járni, jellemzően sokat, több átszállással kell utazniuk, amíg eléri a számukra kijelölt iskolát. Ők

csak olyan intézménybe járhatnak, amelyet a pedagógiai szakszolgálat szakértői bizottsága kijelöl számukra, mert ott vannak meg a feltételek a speciális ellátásukhoz. Nem minden család tudja azt megoldani, hogy ilyenkor autóval vigye a gyermekét, a támogató szolgálatok pedig szintén nem mindig elérhetőek, az érintett gyermeknek és kísérőjének tehát naponta több órát kell többféle közlekedési eszközön utazni. Az általunk megkeresett vállalatok közül a BKK még a nyáron jelezte, hogy méltányolják az autizmussal élők speciális problémáját, és méltányosságból nem fogják gyakorolni az utazásból történő kizárást, mint szankciót. Az ország egyéb területeit lefedő utazási vállalatok megkeresése is folyamatban van, mert az érintettek egyéni megkereséseit eddig ezek rendre elutasították, központi szabályozásra várva.

- Iskola: a tanév tantermi oktatás formájában indulhatott el, és a maszkviselés és a távolságtartás az oktatási intézményekben is a fertőzés megelőzésének egyik legfontosabb eszköze. Sajnos azonban itt is gondot okoz a pedagógus számára az előírás betartatása.

Tisztelt Főosztályvezető Asszony!

Szeretném kihangsúlyozni, hogy az autista személyek és családjaik nagyon aggódnak egy esetleges megbetegedéstől, mely az autizmus sajátosságai miatt egy nagyon nehéz élethelyzethez vezet. Minden érintett család arra törekszik, hogy az intézkedéseket és szabályokat betartsa. Kérésünk azokra az esetekre vonatkozik, akik erre nem képesek! Ezekben az esetekben az egyébként is nehéz élethelyzet miatt további komoly szorongás, hogy hogyan oldható meg egy-egy élethelyzet úgy, hogy a támogató személy tudja, hogy nem fogja tudni betartani a szabályt és emiatt szankció, negatív társadalmi reakció fogja érni őket. Azonban a kötelezettségek teljesítése (pl. tankötelezettség) az alapvető szükségletek kielégítése (pl. bevásárlás, rendszeres kontroll) során nem kerülhető el egy olyan élet szintér sem, amiben ne okozna nehézséget a maszk viselése és a távolság megtartása. Tovább növeli a célcsoportunkban a feszültséget a napokban bejelentett tömegközlekedési és oktatási szigorítások és szankciók.

Bízunk abban, hogy az Autisták Országos Szövetségének összefoglalója segítséget nyújt az élethelyzetünk értelmezéséhez és pozitív diszkriminációhoz vezet egységes szabályozás szintjén, melyet más államokban már elismertek.

Tisztelettel

Kővári Edit
elnök

Szíves tájékoztatásul **mellékeljük** a tárgyban folytatott eddigi érdekvédelmi levelezésünket: 7 db

KI-139_2020 EMMI Fülöp A. államtitkár Intézkedések betartása az autizmussal élők esetében

KI-142_2020 Karácsony G. főpolgármester Autisták_maszk_távolságtartás

KI-143_2020 Dr. Varga I. BKK vezérigazgató Autisták_maszk_távolságtartás

BE-184_2020 BKK válasz AOSZ maszkviselés

KI-155_2020 BKK Mobilitásmenedzsment Maszkviselés

KI-250/2020 Miniszterelnöki Kabinetiroda Felmentés maszkviselés kötelezettsége alól

KI-256/2020 Tömegközlekedési vállalatok Maszk és védőtávolság az autizmussal élő személyeknél